

**A bécéiuhe tii te Paulo
nge céii
Timoté
Atabuhi ko a tii**

Woo na e tii a tii ce?
Wo Paulo, pa apostolo.

E tii éniile?
Ha awieme a jo 62 me 66, alecehe a bwo tabuhi mu he karépu te Paulo ne Rome, ana tii ne ha a *Apostolo* pwahamii tii 28. Wieli bwo é alecehen na e bo engen pitihi ni béé amu (wieli é die ha amu Espagne) beme e pipatemehi mwo a Pwooti Wâé. Wieli e tii mu Macédoine a tii ce. Ke é alecehen, ke lé inwieng mwo wo lépwo Roma, ke lé taunueng.

E tii me dee?
Te Timoté. Wo pa caa ten, ke pa Grek; ke wo nyaa ten, ke ê toomwo Juif, êna e céihi ne ko Iésu Kériso. E too Timoté wo Paulo ha a béalohe bwo engen den, he e mu Listre, ha a jo 49. Ke wo Timoté, ke e caa â acémun den (*Apostolo 16.1–3*). É alecehen, ke wo Paulo, ke e pahedeeng nge Tésalonik, ke é Korénit (*1 Korénit 4.14–17*), ke é nge Éféso, beme e pwoiipi ni acéihi lang (*1 Timoté 1.3*).

É ko ade na e tii?
E tène wo Paulo pie, wo lépwo béén, ke lé ko pacémuni ni acéihi ne Éféso ko ni naado na gele.

Ke e tii nge céii Timoté, beme e bo pwopune te lépwo acéihi me lépwo apihuô telé.

Ade ace âne a tii ce?

Weengi ni béé pune na e ne te Timoté wo Paulo, ne ha a tii ce:

- Go cumang ne ha a bwo engen dem, âcehi a Tii Iitih.
- Go mwoiu ne ha a penem dem ko a Pwooti Wâé.
- Go pii te lépwo acéihi pie, wâé heme lé te cuwo ko pwoiitih ibu.
- Go pwoiipi ni acéihi.
- Go pipégali lépwoce awéihi nen.

A bwomune a tii 1 Timoté

Pipwobwocu (1.1–2)

Pipwocile ni apwopune na lé gele (1.3–20)

A pwooti ko a bwo pwoiitih (2.1–3.13)

Ni bwomu tenye heme nye pwoiitih ibu (2.8–15)

Lépwo apihuô me lépwo dikone (3.1–13)

A pihuô te Paulo ne te Timoté (3.14–4.16)

Lé bo piâ ité wo lépwo béén (4.1–5)

Wo pana e penem ehi me de Kériso (4.6–11)

Go pipwocile a bwo mulie tem (4.12–16)

A bwo pacémuni ni pétaapwo acéihi (5.1–6.2)

Bénebwéne pwooti ke bépinelé (6.2–21)

Pipwobwocu

¹⁻² Woéo Paulo na é pwotii lé céiiko, go Timoté. Woéo pa apostolo te *Kériso Iésu, pa watihe a céihi tenye. Be lu pahedeéo ngen, woilu me Padué, pa *aceluimikenye [beme é patemehi a

pwooti te Kériso]. Wogo pa ju naîng ne ha a céihi ne ko Kériso. Wâé heme e mu kom a *pipwoééhe tice ja kon, me a péém na e âbé mu ko Padué henye me Padaame Kériso Iésu. [Ke wâé heme go temehi] a bwo wâé julu ne kom.

Pipwocile ni apwopune na lé gele

³ Pa bééng, é te ju paniimihi tem ali é pii he li é engen kojako me é â ha a province Macédoine. Be é pii tem pie, wâé heme go tee mu ha a pwomwo ubwo Éféso, beme go pacuwo lépwo apwopune na lé gele. ⁴ Lé te cuwo ko cihe ko ni jemaa na gele, ke ni jame jepule ko ni nii lépwo watihenye. Ke go pii télé pie me lé necu ninaa. Be ninaa kuti na bo taapwii ni pitaacunaado*, ke time lé uce picani ko ni penem de Padué, a penem na nye pwo ne ha a céihi†.

⁵ É pii tem pie, me go pwo anaa, [go Timoté, ke me go pacémuni ni acéihi] beme lé pipwoééhelé mu he ni ju pwonimelé. A pipwoééhe, ke e âbé mu ko a bwo piténedehi nen denye a *pwocihe na e âbé mu he ni pwonimenye. Ke e âbé mwo mu ko a bwo céihi nen denye na juuju.

⁶ Kehe icehi ana wo lépwo apwopune na lé gele‡, ke lé piâ ité koja a pwaaden na wâé. Ke lé pipatieden ne he ni jepule télé na te ju piticenaado ne kon. ⁷ Be nimelé me lé pacémuni

---

1:4 1.4 1 Timoté 4.7; Tit 1.14 * **1:4** 1.4 Ni pitaacunaado—ai Ni bwo picihe na piticenaado ne kon. † **1:4** 1.4 Penem na nye pwo ne ha a céihi—ai A penem den, ke a bwo celuimi lépwo apulie. Ke genye temehieng cehi ko a céihi. ‡ **1:6** 1.6 Lépwo apwopune na lé gele—Grek: Wo lépwo béén.

ni apulie ko ni *patén de Moosé. Kehe icehi ana time lé uce temehi nina lé tee ko mwoiu ko pacémunihi!

Ni patén ke wâé, heme nye mulie hen

⁸ Genye te temehi pie te wâé ni patén, heme nye mulie ehi hen. ⁹ Be time e uce ne ni patén [wo Padué] me de lépwona wâé ni mulihelé. Kehe e ne, beme de lépwona lé te cuwo ko pwo nina ta. Be muhi télé me lé piténedehi, ke lé caada ni pihuô ten:

Lé bitelé koja Padué, ke muhi télé me lé
pipaunueng;

Lé pihoonihi ni naado na iitihi;

Lé taunuhi apulie die ko ni nyaa me caa télé;

¹⁰ Lé cibe mwa;

Lé pipule hauli me ni béén, die ko ana wo
lépwo aiu, ke lé te pipule mwo me ni aiu;

Lé pwo âicu ko ni apulie§;

Lé gele;

Lé pipé ne ko ni béén ne he ni mwopitauti-
naado.

Be [e ne ni patén wo Padué me de lépwona wonaa jélé] me ati lépwona lé pwo ni béé huô na ta. Be time lé uce piténedehi ni pune na mwomwon na genye hegi, ¹¹ ke e âbé mu ko a *Pwooti Wâé, na e ne tong wo Padué [beme é

1:8 1.8 Roma 7.12,16   § **1:10** 1.10 Lé pwo âicu ko ni apulie—Trafiquants d’esclaves. Lé imwi ni apulie, ke lé iculé beme lépwo apenem tice ja kon de lépwo béén.

wéihi, ke me é patemehi]. Ke wâé heme nye pipaunueng*, be te junihe wâé nang.

Pwo-olé te Kériso na e celuimikenye

¹² É pwo-olé te Padaame henye Kériso Iésu. Be e niimihi pie jan ne kong me é pwo a penem na e ne tong, ke e ne tong mwo a niihen beme é pwo. ¹³ Kehe é ânebun, ke é mu cihe me ta ne kon. Ke é mu pwotahinaado [ne ko ni apulie ten]. Kehe icehi ana e pipwoééhung, [ke time e uce pwocuhinaado tong. Be e alihi pie] é wonaa be time é uce temehi, be time é uce téele céihi ne kon.

¹⁴ Nihe ubwo a pipwoééhe tice ja kon de Padaame Padué ne konye; a pipwoééhe na e pieda me dong. Ke e pwo me é céihi ne ko Kériso Iésu, ke e pwo me é pipwoééhe ni apulie ko a pipwoééhe na e âbé mu kon. ¹⁵ Be [nye mu pii pie]: «E âbé ne pwo a bwohemwo wo Kériso Iésu, me e celuimi nina ta jélé.» Ke weengaa a pwooti na juuju, ke nina wâé heme genye céihi ne kon.

Ke te woéo kuti pana é te nihe pwo nina ta! ¹⁶ Kehe icehi ana e pipwoééhung wo Padué, beme e habwii pie e picani ne kong wo Iésu Kériso. Be, heme e wonaa tong, woéo pa apulie na junihe ta jo, ke o bo a cémun de ni béé apulie. Ke lé bo céihi ne kon, ke lé o bo hegi mu pelen a *mulie dieli mwo.

---

* **1:11** 1.11 Wâé heme nye pipaunueng—ai E ne tenye a péém me a pipwodéén. **1:12** 1.12 Apostolo 9.15; 1 Korénit 15.9-10; Galat 1.15-16 **1:13** 1.13 Apostolo 8.3, 9.1-5 **1:15** 1.15 Luka 19.10

17 Me genye pipaunu Padué me pipii den!
 Be weeng Padaame ne ha a wâé ten;
 Pana te tice anebwén kon;
 Pana te mulie dieli mwo;
 Pana time nye uce alieng;
 Pana te céiu nang!
 Me genye pipwoun den dieli mwo!
 Wâé heme wonaa! Amen!

Go cumang ne ha a céihi

18 Ana é pii tem, go Timoté pa naîng, ke te ju piwien me ali lé pii wo lépwo péroféta [he li lé pébé a pwooti te Padué] ne kom. Ni pwooti naa, ke e bo ne ace niihem, beme go pwopahi [a Pwooti Wâé]. 19 Wâé heme go *cumang ne ha a céihi tem [ne ko Kériso]. Ke go pipwocile, beme go mulie ehi âcehi ni pwooti na e âbé mu ha a pwonimem.

Be wo lépwo béén, ke muhi telé me lé piténedehi a pwocihe na e âbé mu he ni pwonimelé. Ke lé caa patieden a céihi telé. 20 Woilu peelé wo Iméné me Alexandre. Ke é caa nelu te *Caatana†, be me wonaa, ke me lu temehi pie, lu nemwo pii pie lu cihe ne he nii Padué‡!

2

A pwooti ko a bwo pwoitih

1:20 1.20 1 Korénit 5.5; 2 Timoté 4.14–15 † **1:20** 1.20 É caa nelu te Caatana—Wieli a bwopiinen pie, e pawielu wo Paulo mu ha a puco te ni acéihi, ucéihi a benaamwon na lé taatééhi ni mulihelé. ‡ **1:20** 1.20 Pii pie lu cihe ne he nii Padué—ai Pii me ta a nii Padué (blasphémer).

¹ É mu ko ati ninaa, ke é pamwoiukewé [go Timoté, me ati ni acéihi] pie me geé pwoiitihi te Padué me de [lépwo acéihi bééwé me ati] ni apulie [mu he ni ju pwonimewé]. Geé ilehi kojaeng pie, me e pwo ce naado celi wâé me delé; ke geé pwo-olé ten ko ninaa. Weengaa kuti a junaado.

² Geé pwoiitihi me de lépwo daame, [me lépwo apihuô, me lépwona piubwo jélé] me ati lépwona lé pipwahamiinye [ne he ni amu tenye]. Be me wonaa, ke genye mulie ha a péém. Ke genye o bo paciiti Padué, ke genye o engen ehi ati he ni bwomunen. ³ Weengaa kuti [a bwo pwoiitihi] na wâé heme genye pwo, be ana piwâénime Padué kon, pana e celuimikenye. ⁴ Be nimen me e *celuimi ni apulie ati, ke me [lé hegi ke] temehi a juuju [ko Iésu].

⁵ Be te céiu cehi Padué
[he ati ni apulie].

Ke te céiu cehi pa apipépwooti
hadeniinye me Padué:

ke wo Kériso Iésu.

Be e â pa apulie pwohewiikenye,

⁶ ke e patupwo a mulihen,
beme e tuwo ati ni apulie
[koja a ta me a mele].

Weengaa ali e caa habwii
wo Padué

ha a tan na e caa te mi ne,
pie nimen me celuimi
ni apulie ati.

⁷ Ke é mu ko anaa kuti, na e pahedeéo, beme pa apostolo ten me de lépwona time uce lépwo *Juif. Be e pahedeéo ngen, me é â pwopune telé, ke me é pacémunilé ko a pwooti na juuju [ko Iésu] na nye ko céihi ne kon. Ke heme é ko pii anaa, ke é te juuju, kehe time é uce gele!

Ni bwomu tenye heme nye pwoiitihi ibu

⁸ Weengi ana é huôhi: Ati he ni benaamwon, [heme geé pipitikewé ne he nii Padaame] ke wâé heme geé pwoiitihi ten. Ke geé necu a pipééle me a pitaacunaado. Ke me geé eti ni iwé da céii Padué, ke wâé heme geé pwo, mu he ni ju pwonimewé na wâé.

⁹ Ke é huôhi ne te ni toomwo pie: [Heme geé pipitikewé ne he nii Padaame] ke wâé heme geé pipwocile a bwo cuwohe ni epwénewé, ke a bwo tuti ne ni puniwé, beme geé nemwo pihabwiikewé. Ke geé nemwo cuwohe ni epwén na junihe ubwo ni cuhin. Ke geé nemwo ne ni mwani megele, me ni *perle*. ¹⁰ Be a ju wâé te é acéihi, ke e habwii ko ni penem den na wâé.

¹¹⁻¹² Wâé heme ni toomwo, ke me lé pwo me piwahin jélé, ke me lé te ju mu me lé tabemi a pune*. Be time é uce ne telé a mwomwon me lé

2:7 2.7 Apostolo 9.15; Galat 2.7-8; 2 Timoté 1.11   **2:9** 2.9
 1 Pétéru 3.3-5   **2:10** 2.10 1 Timoté 5.10   **2:11-12** 2.12 1
 Korénit 14.34   * **2:11-12** 2.11-12 Tabemi a pune—Wieli é ha a
 benaamwon de Paulo, ke hiwon ni toomwo na lé niimihi pie, pwo
 mwomwon delé me lé picihe hauli heme lé pitapitilé wo lépwo
 acéihi. Ke nimen me e pacuwohi a bwopwonen naa wo Paulo.
 É mu ko anaa, na e paciitihi kolé me lé cihe ne he ni puco te ni
 acéihi na e pihuô ne hen.

pacémuni lépwo aiu, ai me lé pwohuu télé ne he nina lé pwo†. ¹³ Be wo Padué, ke e mi tabuhi [pa aiu, wo] *Adamu; ke é alecehen, ke e bwo ne [ê toomwo na wo] Éva. ¹⁴ Ke time uce wo Adamu li e pihaamieng [na ali bwien, wo *Caatana]. Kehe wo êgi toomwo li e pihaamieng, ke time e uce ténedehi ni patén de Padué. ¹⁵ Kehe icehi ana o celuimi ni toomwo ne ha a bwo picile ewa télé‡, hemepie lé tee mulie ha a mulie na wâé te Padué, ne ha a céihi, me a pipwoééhe, ke me lé pwo me piwahin jélé.

3

A pwooti te ni apihuô te ni céihi

¹ Weengi a céiu pwocihe [na nye mu pii pie]: «Hemepie nime pace céiu apulie me pa caa te lépwo apihuô te ni acéihi, ke a penem na wâé.» Ke a pwooti na juuju. ²⁻³ Ke wo pa apulie naa, ke wâé heme e pipwoiipihi a mulihen [ne he pwahamii ni apulie ati]. Ke wâé heme te tice celi me pipé ne kon:

Me e ju mu ehi ko ê mwoden*;

Me time e uce nihe wiinaado, me ûdu;

Me time uce pa apipééle, ke pitaacunaado;

Me time e uce pwo me wâé ten a mwani.

† **2:11-12** 2.11-12 Me lé pwohuu télé ne he nina lé pwo—ai Ke lé nemwo tahagéi a pwooti heme e cihe wo pa aiu. **2:13** 2.13 Genèse 2.7,21-22; 1 Korénit 11.8-9 **2:14** 2.14 2 Korénit 11.3; Galat 3.1-6 ‡ **2:15** 2.15 Ne ha a bwo picile ewa télé—ai Heme lé hegi ehi ni penem delé, he lé cile ehi ni naillé, ai É mu ko a bwo pituie te pali Cuwo ewa [Iésu]. **3:1** 3.1 Apostolo 20.28 **3:2-3** 3.2 Tit 1.6-9 * **3:2-3** 3.2-3 E ju mu ehi ko ê mwoden—Grek: Te céiu cehi ê mwoden.

Me e éewo ko ni apulie;
 Me e cihe me bwala;
 Me e hegi ehi ni apulie na lé âbé tuie ne pelen;
 Me e temehi pacémuni ni acéihi;
⁴ Me e temehi pihuôhi a pomwa ten, beme lé
 piténeedeeng ne ni naîn ne ha a bwo pwo me
 piwahin jélé.

⁵ Be mepie time e uce temehi me e wéihi ehi a
 pomwa ten, ke kona e bo woté ko ace bwo pé na
 a puapulie te Padué, a Mwaiitihi ten? ⁶ Wo pace
 apihuô, ke time uce wâé hemepie paceli e mwo
 ju tabuhi céihi. Be koli e bo cibehede, ke koli e bo
 paupaaeng wo *Caatana†. ⁷ Ke a céiu mwo: Ke
 wâé heme a mulihen, ke me wâé te lépwona time
 uce lépwo acéihi, beme te tice apulie celi me lé
 pii celi ta ne kon. Ke me time e uce tupwo ne ha
 a pwojé na e pipwopweehi me den wo Caatana.

Lépwô dikone

⁸ Te piwien ne ko lépwo dikone‡, be wâé heme
 lépwo apulie na lé woni:
 Me lé pipaciitilé;
 Me mwomwon jélé, ke me lé nemwo te
 pitaatééhi pwocihe;
 Me time lé uce nihe ûdu tabe megele;
 Me time uce lépwo ahane mwani.

---

† **3:6** 3.6 Koli e bo paupaaeng wo Caatana... ai Koli e bo â hegi
 a kuhinaado ten, pwohewii Caatana, pana ta nang. **3:7** 3.7
 2 Korénit 8.21 ‡ **3:8** 3.8 Dikone—A bwopiine a pwooti ce, he
 pwo grek, pie: Pa eabwé. Ne he ni bécéiuhe puco te ni acéihi,
 ke wo lépwo dikone, ke lépwo bépicanî te lépwo apihuô. Omehi
 Apostolo 6.1–6.

9 Ke wâé heme lé âcehi§ a céihi [na caa pacémunilé kon]. Be a juuju li e ha *aduwo ânebun, ke e caa habwii tenye wo Padué*. Ke wâé heme lé tabemi ehi a *pwocihe na e âbé mu he ni pwonimelé. 10 Ânebuhe ace bwo pipégali pace apulie beme pa dikone, ke wâé heme nye mwo mi alihi ni penem den, beme te tice naado celi me o bo pipé ne kon.

11 Ke é ne ko ni dikone toomwo†, ke wâé heme lé woni:

Me lé pipaciitilé;

Me time lé uce pipii apulie;

Me time lé uce wiinaado me ûdu hauli;

Me lé juuju ne he nina lé pwo.

12 Wo lépwo dikone, ke wâé heme lé paciiti ni mwodelé‡. Ke wâé heme lé pacihe ehi ni naîlé, me ni pwomwoiu telé. 13 Be mepie lé pwopweehi ni penem delé, ke nye o tai paciitilé. Ke o te mu mang ni céihi telé§ ne ko Kériso Iésu.

A pihuô te Paulo ne te Timoté

14 Nimung me é mwo âdé die pelem, kehe icehi ana é mi pwo a tii ce lé céiiko, 15 be wieli o bwoliéo. [Be wâé tong] me go temehi ce bwomu tenye celi wâé ne ha a pwomwoiu te Padué. A pwomwoiu naa, ke a Mwaiitihi te Padué na e mulip, a puapulie ten. Ke a Mwaiitihi, ke e imwi

---

§ 3:9 3.9 Âcehi—ai Wéihi. * 3:9 3.9 2e phrase—Wonaa a bwopiine a pwooti mystère. 3:11 3.11 Tit 2.3 † 3:11 3.11 Ni dikone toomwo—ai Ni mwode dikone. ‡ 3:12 3.12 Lé paciiti ni mwodelé—Grek: Te océiu ko piaten. § 3:13 3.13 Ke o te mu mang ni céihi telé—ai Me lé pipatemehi a céihi telé.

me pwopahi a ju pipwopune [ko Kériso]. Be e pwohewii pa acuimi na a mwa*.

Nihe ubwo a wâé te Kériso

¹⁶ Go alihi, a juuju na e habwii tenye wo Padué†, ke a naado na te nihe ubwo wéden. Ke genye nihe céihi ne kon! Be:

E pé a éé apulie wo Iésu Kériso.

Ke e pajuujueng a *Jenen Iitihi.

Ke lé alieng ne ni *âcélo.

Genye patemehieng te ni bele.

Ke lé céihi ne kon

pitihii a bwohemwo.

Ke céieng da he *miiden

ne ha a wâé te Padué Caa.

4

Lé bo piâ ité wo lépwo béén

¹ E patemehi na a *Jenen Iitihi pie, lé o bo patieden ni céihi telé wo lépwo béén he *ni bénebwéne tan. Be lé o âcehi ni bwo temehinaado na gele na e âbé mu ko ni duéé. ² Wo lépwo apulie naa, ke ni agele na lé pipwohuô tenye, be lé caa patieden a *pwocihe na e âbé mu he ni pwonimelé, ko a bwo time lé uce

---

* **3:15** 3.15 Pa acuimi na a mwa—Pa amwo ha awieme mwa ne pelenye ne Kalédoni. A pwooti ni ko a puco te ni acéihi, kehe icehi ana é ne he ni béé tii, ke a pwooti mwo ko Kériso. Omehi 1 Korénit 3.11; 1 Pétéru 2.4–8. **3:16** 3.16 Ioane 1.14; 2 Pétéru 3.3; 1 Ioane 2.18 † **3:16** 3.16 A juuju na e habwii tenye wo Padué—Grek: Mystère.

tabemieng*. ³ Lé huôhi [te lépwo acéihi] pie me lé nemwo piaten, ke lé paciitihi kolé ni béé wiinaado. Kehe icehi ana ni wiinaado naa, ke nina e ne wo Padué beme nye wii.

Kehe wogenye ni acéihi, ke genye caa temehi a juuju, ke te wâé heme genye wiinaado, ke me nye pwo-olé te Padué kon. ⁴ Éa! Te tai wâé ati ni naado na e pwo wo Padué! Ke te tice celi me genye paciitihi! Kehe genye te tai hegi ati [ne ha a pipwodéén] ke genye pwo-olé te Padué. ⁵ Be ni naado naa, ke nina wâé te Padué mu ko a pwooti ten, ke ni pwopipwo-olé ten.

Wo pana e penem ehi me de Kériso

⁶ Wâé heme go te picaa ni naado naa te lépwo acéihi béém. Be me wonaa, ke bo wogo pa ju eabwé te Kériso Iésu. Ke go te hegi [ne ha a pwonimem] ni pune na juuju ko a céihi tenye [ne ko Kériso]. Be go caa te âcehin, ke wâé mwo heme pwohewii ni wiinaado tem ati he ni tan.

⁷ Go nemwo pipéce ne ko ni jemaa na gele, be te ju piticenaado ne kon ne te pa apulie na e paciiti Padué. Wâé heme go tee mwoiu ko penem, beme wogo pa apipwoiipi, ke me go paciiti Padué. ⁸ Be [nye mu pii pie]: «Ni jele, ke ni penem na lé pwopweehi a éénye, ke ni naado

---

* **4:2** 4.2 Grek: A pwocihe na e âbé mu he ni pwonimelé, ke caa cini ko toki megele (marqués au fer rouge dans leur conscience). É ha a benaamwon de Paulo, ke hemepie lé cela wo lépwo apwokarépu, ke wo lépwo coda, ke lé te junihe tanahi pwotahi ni béé duaan ko ni éélé ko toki megele, beme a ine ni ta pwo telé.

4:3 4.3 Genèse 9.3; Roma 14.6; 1 Korénit 10.30–31 **4:7** 4.7 1 Timoté 1.4

na wâé. Kehe icehi ana a naado na nihe wâé, ke a penem ko a mulihenye, beme wâé te Padué. Be é mu ko anaa, na nye hegi *a ju mulip tabuhi jena, ke é dieli mwo.»

⁹ A pwooti naa, ke a juuju, ke wâé heme lé hegi ati ne ni apulie. ¹⁰ É mu ko anaa kuti, na me genye mwoiu ko penem, be genye caa céihi ne ko Padué, na e mulie [ke e ne a mulip]. Be weeng li e *celuimi ati ni apulie; ke anaa, ke a juuju te lépwona lé céihi ne kon. ¹¹ Ke weengaa kuti ana me go te cuwo ko pacémunilé kon.

Go pipwocile a bwo mulie tem

¹² Wâé heme go habwii ce bwomu tem celi wâé te ni acéihi ne he ni bwo cihe tem me ni penem dem, me a pipwoééhe tem, ke a céihi tem, me a bwo pipaciitiko. Ke me wonaa, ke o te tice bwopwonen me e pihooniko wo pace céiu apulie, mu ko ana wogo, ke mwo pa ewa aiu.

¹³ Heme go ucéihi a bwo tuie tong, ke wâé heme go te cuwo ko pine ni *tii iitihi te ni apwoiitihi[†]. Ke go tee pamwoiulé, ke go tee pacémunilé. ¹⁴ Go nemwo neuhi ali âpipati li e ne tem na a Jenen Iitihi, he li lé ne li ilé huîim[‡] wo lépwu apihuô te ni acéihi, ke li lé pii li pwooti ne huîim [ne he nii Padué]. ¹⁵ Ke wâé heme go ju mu cehi ko li penem [li é caa pii tem]. Ke go penem ehi, beme lé alihi ne ni apulie pie, caa

---

4:10 4.10 1 Timoté 2.3–4   **4:12** 4.12 Tit 2.15   † **4:13** 4.13 Pine...te ni apwoiitihi—É ha a benaamwon de Paulo, ke time uce hiwon nina lé temehi pine tii.   **4:14** 4.14 2 Timoté 1.6   ‡ **4:14** 4.14 Lé ne li ilé huîim—Lé wonaa alecehe a bwo pipégali Timoté, beme lé adéieng, ke pamwoiueng ne ko ni penem.

piubwo da a utehe a penem dem. ¹⁶ Go pipwocile a bwo mulie tem me a bwo pwocémun dem. Ke go te ju mu kon cehi. Ke e o bo celuimikewé [wo Padué]: wogo me lépwona lé hegi ni pwooti tem.

5

A bwo pacémuni ni pétaapwo acéihi

¹ Go nemwo cihe me mwoiu te pace ukéiu. Hemepie go pwopune ten, kehe go paciitieng, pwohewiin heme pa caa tem. Ke go pwopune te ni ewa pwohewiin heme ni ciém; ² ke ni ukéiu toomwo, pwohewiin heme ce nyaa tem; ke ni ewa toomwo pwohewiin heme ce toomwo pwaadeniim.

Ni depwele

³ Geé pwopweehi ne ko ni depwele* na te tice apulie celi me lé picani telé. ⁴ Ke mepie te pwo ce naîlé, me ce pabulé, ke wâé heme lé mi pwopweehi te ni pwomwoiu telé. Be weengaa kuti a ju penem de pa acéihi. Be ni taacu me mwojuia ko ni naado na lé hegi mu ko ni caa me nyaa telé, me ni ao me gee telé. Ke o te junihe wâé te Padué.

⁵ Ke mepwo é ne ko ni depwele na te tice apulie celi me lé picani telé, ke woélé kuti ni toomwo na lé céihi ehi ne ko Padué. Be lé te pwoiitihi ten heme bwén ke pwang. Ke lé te cuwo ko ilehi kojaeng me e picani telé. ⁶ Ke mepwo é ne ko ni depwele na lé te ju hane cehi ni pipwodéen delé, ke pwohewiin heme lé caa mele, te piwien heme lé mwo teko mulie.

* **5:3** 5.3 Depwele—Veuve.

7 Weengaa kuti a huô na me go pii te ni depwele, [me ni pwomwoiu telé]†, beme o te tice naado celi me nye o bo pipé ne kolé kon. 8 Be [te a penem denye] me nye pwopweehi ne ko a pwomwoiu tenye, tabuhi mu ha a pomwa tenye. Ke wo pana time e uce wonaa, ke e â ité koja a céihi ten, ke caa junihe ta nang koja pana time uce pace acéihi.

Ni depwele na nye ne mwani telé

9 É ne ko ni depwele na nye ne mwani telé ne ha a Mwaiitihi‡, ke wâé heme lé caa wédenihi a 60 ni jo helé. Ke nina lé te mu ehi ko ni aiu helé ânebuhe a bwo mele telé§. 10 Ke wâé mwo hemepie ni toomwo na nye temehilé mu ko ni naado na wâé na lé mu pwo:

Me lé te ju cile ehi ni naîlé;

Me lé te hegi ehi ni apulie;

Me lé pipenem ehi te ni acéihi*;

Me lé picani te lépwona lé mu he ni picani me ni téé;

Me lé pwo ati ni pétaapwo naado na wâé.

---

† 5:7 5.7 Go pii te ni depwele, [me ni pwomwoiu telé]—Grek: Go pii telé. Wieli ni depwele, ai wieli ati ni acéihi. ‡ 5:9 5.9 Ni depwele...a Mwaiitihi—Grek: Ni depwele na tii ni niilé ne ha a tii. Piwien ne ha a niide a tii 11. Ni depwele naa, ke lé pinelé, beme lé penem de Padué, ke lé hegi ni mwani bépicanu koja a puco te ni acéihi. § 5:9 5.9 Lé te mu ehi ko ni aiu helé... Grek: Te picéiu ni aiu helé. * 5:10 5.10 Pipenem ehi—Grek: Puu ni a lépwo apwoiitihi. (A bwo pihegi apulie te lépwo Juif me lépwo atabuhi céihi ne ko Iésu, ha a benaamwon de Paulo.)

¹¹ Geé nemwo ne ce bépiciani te ni depwele na mwo ni ewa. Be koli lé bo âcehi ana te nimelé kon, beme lé piaten mwo. Ke koli lé bo piâ ité koja [ni penem na lé mi pii pie me lé pwo me de] Kériso. ¹² Ke é he ko wonaa, ke time lé uce pacuwohi a *piapwo telé me den, ¹³ ke koli lé bo uce pwoemaan. Ke a naado na nihe ta koja anaa, ke koli lé bo te â he ni pwomwo, ke lé pipii apulie, ke lé gaale he ni naado na te tice panelé ne kon, ke lé tee pwome pii ni naado.

¹⁴ Ke é mu ko anaa kuti, na é pii te ni toomwo depwele na mwo ni ewa pie, wâé heme lé piaten mwo. Ke wâé heme lé cile ehi ni naîlé, ke me lé pwoiipihi ehi ni pomwa telé. Ke me wonaa, ke time lé o uce ne pwaadeni lépwona muhi telé konye†, me lé pipii me ta genye. ¹⁵ Be é ne ko ni béé depwele, ke lé caa te piâ ité, be lé âcéi *Caatana, ke lé caa pipatieden.

¹⁶ [Go pii te] ni toomwo na lé céihi pie, mepie pwo ce depwele he ni pwomwoiu telé, ke wâé heme lé picani telé. Be me wonaa, ke me time uce a âneule te a *puco te ni acéihi, beme e bo te ju picani cehi te ni depwele na tice apulie celi me lé picani telé.

Lépwô apihuô te ni acéihi

¹⁷ Wâé heme nye paciitihi, ke me nye pwocuhi lépwô apihuô na lé pé a puapulie te Padué‡. Ke me nye pwocuhilé ehi, hemepie lé te mwoiu ko

---

5:13 5.13 2 Tésalonik 3.11   **5:14** 5.14 1 Korénit 7.9   † **5:14** 5.14 Lépwona muhi telé konye—ai Wo Caatana, pana muhi ten konye.   ‡ **5:17** 5.17 1re phrase—Grek: Wâé heme okelo ko pipaunu lépwô ukéiu na lé pihuô ehi.

pwopune me patemehi a Pwooti Wâé. ¹⁸ Be caa te tii ne he ni tii iitihi pie: *Go nemwo pacuwohi a paaci me e wii ni ace blé, heme e ko penem me dem*§.

Deutéronome 25.4

Ke caa tii mwo pie: «Wo pa apenem, ke wâé heme e hegi a cuhieng*.»

¹⁹ É hemepie pwo pace céiu apulie celi e pipé ne ko pace céiu apihuô, ke go nemwo uce pipéce ne kon, hemepie te weeng cehi. Be wâé heme alo ai cié lépwoceli lé *pajuujihi.

²⁰ Wo lépwona lé te cuwo ko pwo nina ta, ke go pacihelé ne he pwahamii ni apulie ati. Be me wonaa, ke me mwoti lépwo béén me lé pwo nina ta.

²¹ Weengaa nina é huôhi ne tem ne he pwhamii Padué, me Kériso Iésu, me ni *âcélo na lé pipenem delu†. Ke go pitenedelé ehi, ke go nemwo pipwoinen ne ko ni apulie.

²² Wâé heme go omehi a mulihe pa apulie ânebuhe a bwo pipégalieng beme pa apihuô te ni acéihi. Be koli go bo habwii pie, te wâé tem

---

5:18 5.18 Mataio 10.10; 1 Korénit 9.9 § **5:18** 5.18 Penem me dem—Grek: Caaite ni pidenaado. * **5:18** 5.18 ...Wâé heme e hegi a cuhieng—A pwooti te Iésu ne ha a tii te Luka (Luka 10.7). Habwii tenye pie, e niimihi wo Paulo pie, te piwie ana tii ne ha a Élele Iitihi na mwo Coho (le Nouveau Testament), me nina e ha a Élele Iitihi Ânebun (l’Ancien Testament), be tai a pwooti te Padué. **5:19** 5.19 2 Korénit 13.1 **5:20** 5.20 Éféso 5.11 † **5:21** 5.21 Ni âcélo na lé pipenem delu—Grek: Ni âcélo na pipégalié. Wieli lépwo âcélo na lé pipwoeabwé te Padué, ne ânebuhe a atebwo ten ne he miiden. Omehi Pii Beetihi 5.11.

ni ta na e pwo. Go pipwocile, ke go pipwoiipiko ati ne he ni bwomunen‡.

²³ Ke é ne ko wogo, go Timoté, ke wo pana mu te cuwo ko cunu go, kehe é pii tem pie: Go nemwo ju ûdu ju tabe cehi; kehe go neibuhi me ace tabe megele, beme wâé a nam.

²⁴ É ne ko lépwona lé cuwo ko pwo nina ta, ke genye te mi alihi ni ta pwo telé ânebuhe a tan ko tautinaado§. Ke é ne pele lépwo béén, ke genye bo tee alihi mwo alecehen. ²⁵ Pwohewii ni penem na wâé. Be pwo ni béé penem na te ju epin ko alihi. Ke ni béén, ke nye bo tee alihi alecehen*.

6

Lépwona apenem tice ja kon

¹ Weengi a pwooti me de lépwo acéihi na lépwo *apenem tice ja kon: Geé paciiti lépwo caa tewé me piténedelé ehi. Be me wonaa, ke wo lépwo apulie, ke me o time lé uce pihooni Padué, ke é ne ko ni cémun denye. ² Hemepie pa caa tem ke pa acéihi béém, ke time uce a bwopiinen pie, me go nemwo paciitieng na ati he ni bwomunen. Wâé heme go te penem ehi me den, beme go picani te pa acéihi béém, na te wâé mwo te Padué nang.

---

‡ **5:22** 5.22 Grek: Go nemwo piepin me go ne ni im ne ko pace céiu apulie. Go nemwo pipabéé me pipwohewii pana e pwo nina ta. Kehe go pipaciitiko. § **5:24** 5.24 Tan ko tautinaado—Heme a tautinaado te Padué, ai a tautinaado te Timoté me ni béé acéihi.

* **5:25** 5.25 Nye bo te alihi alecehen—Grek: Time uce jan me neduwolé. **6:1** 6.1 Éfeso 6.5 **6:2** 6.2 Filémon 1.16

Bénebwéne pwooti

Wâé heme go pacémuni lépwo acéihi ati ko ninaa, go Timoté. Ke go wâgo kolé me lé piténédehi.

Lépwo agele

³ Pwo ni béé apulie na lé pacémuni ni acéihi ko ni naado na te ité koja [nina é pii tem]. Ke time lé uce âcehi a pwooti te Padaame henye, wo Iésu Kériso. A pwooti naa, ke juuju, ke wâé, ke e pacémunikenye ko a mulip na wâé te Padué* me nye mulie hen. ⁴ Wo lépwo apulie naa, ke te nihe lépwo acibehede, kehe te tice celi lé temehi. Caa te a cunu kolé anaa: Wâé telé heme lé tee pitaacunaado. Kehe ati ni pwooti telé naa, ke e taapwii a pitaaba, me a pineité, me ni piciheta, me ni bwo niimihinaado na ta. ⁵ [Te nihe wâé telé] ni picihe na tice anebwén kon, be lé âcehi ni bwo niimihinaado telé na time uce mwomwon. Be time lé uce alihi a juuju. Ke lé niimihi pie, a céihi ne ko Padué, ke a pwaaden beme o pwo ce delé.

A ju wâé tenye

⁶ Te a juuju pie, a céihi tenye ne ko Padué, ke caa te a wâé tenye na nihe ubwo! Ke wâé heme nye pipwodéén ko nina caa e pelenye. ⁷ Be te tice celi nye pébé ne éni pwo bwohemwo, ke e te tice mwo celi nye o mwojuia imi. ⁸ Ke hemepie pwo

---

6:3 6.3 Galat 1.6–9 * **6:3** 6.3 E pacémunikenye ko a mulip na wâé te Padué—ai E engen ne ko a céihi tenye. **6:5** 6.5 2 Timoté 3.8, 4.4; Tit 1.14 **6:6** 6.6 Filipi 4.11–12; 1 Timoté 4.8; Ébéru 13.5 **6:7** 6.7 Job 1.21

ce wiinaado, me ce epwénenye, ke caa te jan ne konye ninaa.

⁹ Ke é ne ko lépwona lé tee ko hane ce naamuulé, ke lé ne [te *Caatana a watihen] me e pipaupaalé, ke lé o bo â pwo ni naado na ta. Be time lé uce ko alihi pie, lé teko pipwotahinaado ne kolé mwo, be lé teko âcehi nina te nimelé kon, na te ju piticenaado ne kon. Pwohewiin heme ko ciélé ko itihe toki, ke me tahlé ne he jié beme lé mwiiê, ke me tiélé dieli mwo†.

¹⁰ Be a watihe ni pétaapwo naado na ta, ke a bwo wâé tenye a mwani. Hiwon nina lé nihe hane a mwani, ke lé pineuhi a céihi. Ke lé te nihe mu he ni picani kon.

Ni béé huô te Timoté

¹¹ Go cela ko ni naado na ta, go Timoté, be wogo ke pa apulie te Padué. Go pipwoiipiko, beme wâé te Padué go. Go mulie ne ha a céihi, me a pipwoééhe, me a piuca. Ke me bwala a pwonimem. ¹² Go cumang ne ha a pa na wâé, âcehi a céihi tenye‡. Ke go imwi mangihi a mulip ne pele Padué dieli mwo [ke go mulie ehi hen jena]. Be e caa todeko ne ha a mulie naa, ha a tan na go patemehi a céihi tem ne ânebuhe ni apulie na hiwon.

¹³⁻¹⁴ É huôhi ne tem pie, me go piténedehi ni patén na go caa hegi. Ke é pii tem anaa ne he

---

† **6:9** 6.9 Dernière phrase—Grek: Tahlé [ne ha a jié]. Geme ne mwo ni béé pwooti, beme patemehi a ocine he pwo grek. **6:10** 6.10 Éfeso 5.5 **6:11** 6.11 2 Timoté 2.22 **6:12** 6.12 1 Korénit 9.25–26; 2 Timoté 4.7 ‡ **6:12** 6.12 Âcehi a céihi tenye—ai Beme go pwopahi a céihi tenye. **6:13-14** 6.13 Ioane 18.36–37

pwahamii Padué, na e ne a mulihe ati ni naado. Ke é pii mwo ne he pwahamii Kériso Iésu, pana e te pii cehi a juuju he li e cuwo he pwahamii gupéno Ponce *Pilate. Go ténedehi ni patén naa, beme o te tice alili kom; ke me o te tice celi me o tautiko kon, die ha a tan na e bo mwojuia mwobé hen wo Padaame henye Iésu Kériso. ¹⁵ Be:

E pihuôhi ati wo Padué henye,
na wâé heme nye pipaunueng§.
Padaame he ni daame,
ke pa Apihuô te ni apihuô.
E caa pacuwohi a tan
na e bo habwii Kériso
[he e bo mwojuia mwobé.]

¹⁶ Te weeng cehi kuti
na e *mulie dieli mwo.
Pwomelaa a pwéélang den*;
pwocoon me nye omeeng;
time uce jan me nye alieng.
O bo pipaunueng he ni tan ati.
Mu kon a pwojunuun dieli mwo.
Wâé heme wonaa! Amen!

Lépwo acéihi na pwo ni wâé telé

¹⁷ Go pii ehi te lépwona pwo ni wâé telé ne éni pwo bwohemwo pie, me lé nemwo pipaunulé. Ke me lé nemwo céihi ne ko ni wâé telé, be time o uce mu dieli mwo. Ūhu! Wâé heme lé céihi ne ko Padué, pana e ne tenye me piticenaado

---

6:15 6.15 Pii Beetihi 17.14 § **6:15** 6.15 Wâé heme nye pipaunueng—ai E ne tenye a péém me a pipwodéén. * **6:16** 6.16 Pwomelaa a pwéélang den—Grek: E mu ha a pwéélang na time uce jan ne konye me nye âmwonuhi. **6:17** 6.17 Luka 12.20

ne kon ati ni naado beme nye pipwodéén kon. ¹⁸ Go pii telé pie me lé pwo ce naado celi hiwon celi wâé. Ke me lé pati ni béén, ke me lé ne, me piticenaado ne kon. ¹⁹ Ke me wonaa, ke lé ne a wéa ko a céiu benaamwon, he na e lang a wâé na junihe wéden, na o time uce nyaale: ke *a ju mulip.

Bépinelé

²⁰ Go cile ehi, go Timoté, ana e ne tem wo Padué. Go nemwo tabemi ni pwocihe na tice ânen na lé nekenye ité koja a céihi. Be wo lépwona lé taacunaado ko ni naado naa, ke lé pii pie e pelelé ni bwo temehinaado [na e bwolu] kehe icehi ana lé gele. ²¹ Ke hiwon lépwona lé piâ ité koja a ju céihi, be lé âcehi ni âniimihinaado naa.

Wâé heme e mu pelewé ati a *pipwoééhe tice ja kon de Padué.

Adéikewé!

**Tii Iitihi: Élele Iitihi na mwo Coho
Cemuhi: Tii Iitihi: Élele Iitihi na mwo Coho (New
Testament)**

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cemuhi

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

f8ee0ae8-19d4-5493-b0f2-3132fc194785